

«فرهیختگان» از مرکز تحقیقات علوم شیلاتی و فنون دریایی دانشگاه آزاد لاهیجان گزارش می‌دهد

واحد لاهیجان قلب علمی شیلات ایران می‌شود

■ تولید ۲۴ کیلوگرم خاویار از گونه‌های سبیری و استرلیاد

سارا طاهری
خبرنگار گروه دانشگاه

وقتی پای آبریان و دنیای پررمز و راز دریاها به میان می‌آید، نام لاهیجان تنها یادآور چای و سرسبیزی نیست؛ بلکه قصه‌ای متفاوت از پژوهش و نوآوری در شیلات ایران را روایت می‌کند. دانشگاه آزاد اسلامی واحد لاهیجان از سال ۱۳۶۸، در قامت نخستین مرکز دانشگاهی تخصصی شیلات کشور، مسیر تازه‌ای را در این حوزه باز کرد. نخستین دانشجویان کارشناسی مهندسی شیلات در کنار رشته‌هایی مثل میکروبیولوژی و ریاضی وارد این واحد شدند و از همان روزها، بنای دانشگاهی گذاشته شد که امروز پس از ۳۵ سال، به مرجع آموزش و تحقیقات شیلاتی در ایران تبدیل شده است.

این واحد دانشگاهی نه تنها نخستین مرکز علوم شیلاتی دانشگاهی کشور را پایه‌گذاری کرده، بلکه با تأسیس اولین موزه تخصصی ماهی‌شناسی و آبریان ایران، گنجینه‌ای زنده از بیش از ۸۷۰ گونه نمونه را فراهم آورده است. موزه‌ای که فراتر از یک بانک اطلاعاتی، کلاس درسسی الهام‌بخش برای دانشجویان، محققان و حتی دانش آموزان علاقه‌مند به دنیای زیر آب است. اما قصه لاهیجان به همین‌جا ختم نمی‌شود. در ششم آبان ۱۳۹۹، این مرکز تحقیقاتی دانشگاهی برای نخستین بار در کشور موفق به استحصال خاویار درجه یک از تاس ماهیان استرلیاد شد؛ دستاوردی که نه تنها نقطه‌عطفی در پژوهش‌های شیلاتی دانشگاهی بود، بلکه جایگاه این واحد را در سطح ملی تثبیت کرد. حالا ۲۴ کیلوگرم خاویار از گونه‌های سبیری و استرلیاد در این مرکز به دست آمده و در آمارنامه رسمی شیلات کشور ثبت شده است.

■ مرکز تحقیقات علوم شیلات ؛ از پژوهش تا کاربرد صنعتی

پس از اخذ مجوز تأسیس، مرکز تحقیقات علوم شیلاتی و فنون دریایی دانشگاه آزاد لاهیجان با راه‌اندازی کارگاه‌ها و آزمایشگاه‌های تخصصی آغاز به کار کرد. این مرکز گرایش‌های اصلی شیلات شامل بهداشت و بیماری‌های آبریان، بیوتکنولوژی آبریان، آب‌شناسی و آلودگی‌های آب، تغذیه و فرآورده‌های شیلاتی، فیزیولوژی آبریان و تکثیر و پرورش آبریان را پوشش می‌دهد.

از همان روزهای اولیه تأسیس، با وجود کمبود منابع و تجهیزات، فعالیت‌های مرکز با برنامه‌ریزی اصولی آغاز شد و نوید روزهای موفق در حوزه‌های علمی، پژوهشی و حتی درآمدزایی را می‌داد. امروز مشخص شده است که متولیان این مرکز پس از عبور از موانع و چالش‌ها، تا حد زیادی به اهداف تعیین شده دست پیدا کرده‌اند.

در حال حاضر اساتید و دانشجویان دوره‌های کارشناسی، کارشناسی ارشد و دکتری شیلات، نه تنها از دانشگاه آزاد لاهیجان، بلکه از دیگر واحدهای دانشگاه آزاد و حتی دانشگاه‌های دولتی که رشته شیلات را ارائه می‌کنند، دوره‌های کارورزی، پروژه‌های تحقیقاتی، پایان‌نامه‌ها و طرح‌های علمی خسود را در این مرکز انجام می‌دهند. نتایج این فعالیت‌ها به تولید مقالات علمی و ارائه راهکارهای عملی برای حل مسائل و پاسخ به پرسش‌های حوزه شیلات منجر شده است. علاوه بر فعالیت‌های آموزشی و پژوهشی، در سال‌های اخیر، اجرای طرح‌های برون‌دانشگاهی و دوره‌های پسا دکتری به گستره فعالیت‌های مرکز اضافه شده است. یکی از این دستاوردها، برگزاری دوره پسادکتری با همکاری معاونت علمی و فناوری ریاست

جمهوری بود که با موفقیت به پایان رسید و نتیجه آن تولید رنگدانه‌های طبیعی برای صنعت غذایی و تولید واکس جهت نگهداری مرکبات در زمان انبارداری برای صنعت میوه بوده است.

■ سالن پرورش ماهیان خاویاری؛ مرکز نوآوری و پژوهش پیشرفته

در طبقه همکف ساختمان مرکز تحقیقات، سالن پرورش و تکثیر ماهیان خاویاری جامنایی شده است و بخشی از فضای نیم طبقه نیز به آزمایشگاه‌ها و خوابگاه دانشجویان اختصاص دارد. مکانی به وسعت یک هزار متر مربع که قلب تپنده‌ای برای تکثیر و پرورش ماهیان خاویاری محسوب می‌شود؛ این مرکز پژوهشی، همه مراحل زندگی ماهیان -از تخم و لارو تا بچه ماهی و مولدین خاویاری- را زیر نظر می‌گیرد و با استفاده از مجموعه‌ای از امکانات، شرایطی ایده‌آل برای رشد و پرورش آن‌ها فراهم کرده است. چهار استخر بتنی هشت ضلعی ۳۰هزار لیتری، هفت استخر ۱۰هزار لیتری، حوضچه‌های گرد، وان‌های متعدد فایبرگلاس در اندازه‌های مختلف و ده‌ها ابزار تخصصی دیگر، بخشی از این زیستگاه پژوهشی هستند که هرکدام نقشی در چرخه زندگی ماهیان ایفا می‌کنند. در همین فضاست که پروژه‌های تحقیقاتی گوناگون، از ارزیابی تغذیه و شرایط محیطی گرفته تا آزمون‌های هورمون‌تراپی، تیمارهای ضدعفونی و روش‌های درمانی، اجرا می‌شود. بخش تکثیر ماهیان نیز با انکوباتورهای ویس، زوک و تراف کالیفرنایی تجهیز شده است و به طور اختصاصی برای تکثیر و تولید نسل جدید ماهیان مورد استفاده قرار می‌گیرد. این سالن نه تنها بستری علمی برای پژوهش و آموزش دانشجویان فراهم می‌کند، بلکه به‌عنوان یکی از پیشرفته‌ترین مراکز تکثیر ماهیان خاویاری دانشگاهی کشور، نقش مهمی در توسعه شیلات و صنعت خاویار ایران ایفا می‌کند.

علاوه بر تجهیزات و استخرهای داخل سالن، این بخش دو استخر خاکی در محوطه فضای باز مرکز به مساحت ۵۰۰ مترمربع نیز در اختیار دارد. در ابتدا این استخرها به عنوان ذخیره آب مورد استفاده قرار می‌گرفتند، اما اکنون برای پرورش ماهیان گرمابی با شرایط محدود بهره‌برداری می‌شوند. امروز سالن تکثیر و پرورش واحد لاهیجان تنها از نظر علمی پیشرو است، بلکه از نظر قانونی نیز با دریافت مجوز رسمی از سازمان شیلات و سازمان دامپزشکی، ظرفیت پرورش چهار تُن ماهی خاویاری را داراست. این مجموعه در سال‌های اخیر توانسته است به موفقیتی ارزشمند دست پیدا کند. استحصال خاویار مرغوب از گونه‌های پرورشی مثل تاس ماهی سبیری و استرلیاد، و در کنار آن تولید گوشت پاکبفت، فروش این محصولات بخشی از درآمد پایدار مرکز را تأمین می‌کند و نشان می‌دهد که پژوهش و اقتصاد می‌توانند در کنار یکدیگر معنا پیدا کنند.

گونه‌های متنوعی در این سالن پرورش پیدا می‌کنند؛ از فیل ماهی‌های عظیم‌الجثه گرفته تا تاس ماهی سبیری، استرلیاد و شیپ. در میان آن‌ها، فیل ماهی‌هایی با وزن نزدیک به ۶۰ کیلوگرم نیز پرورش یافته‌اند؛ ماهیانی که نه تنها برای پژوهشگران، بلکه برای ره بازدیدکننده‌ای نمایانگر عظمت و شکوه دنیای آبریان است.

■ آزمایشگاه‌هایی که رازهای آبریان را فاش می‌کنند

بخش آزمایشگاه‌ها نیز فضایی از علم و پژوهش را زنده می‌کند؛ جایی که هر آزمایشگاه روایت خاص خودش را دارد. از آزمایشگاه بهداشت و بیماری‌های آبریان، که در آن نمونه‌های قارچ و باکتری کشت داده می‌شود و انگل‌های میکروسکوپی و ماکروسکوپی زیر تیغ میکروسکوپ قرار

می‌گیرند، تا آزمایشگاه فیزیولوژی آبریان که با پژوهش‌های خود، رازهای اثر عوامل محیطی بر سلامت ماهی‌ها را آشکار می‌کند. در کنار این‌ها، آزمایشگاه ماهی‌شناسی با ابزارهای تشریح و مطالعه دقیق، و آزمایشگاه هیدروشمی با سنجش دقیق پارامترهای آب، شرایطی فراهم می‌کنند تا دانشجویان و محققان به عمق ناشناخته‌های زیست آبریان سفر کنند. آزمایشگاه فرآورده‌های شیلاتی نیز با دستگاه‌های پیشرفته اندازه‌گیری پروتئین و چربی، پلی میان پژوهش و صنایع غذایی ایجاد کرده است. این مجموعه، نه فقط یک فضای آموزشی، بلکه یک پایگاه جدی برای انجام پایان‌نامه‌ها، پروژه‌های تحقیقاتی و ارائه خدمات علمی به مراکز دیگر کشور است.

■ آموزش نسل جدید متخصصان شیلات

واحد لاهیجان تنها به پرورش و پژوهش محدود نمی‌شود؛ این مرکز همچنین به تربیت نسل جدید پژوهشگران و متخصصان شیلاتی می‌پردازد. با همکاری سازمان‌ها، نهاده‌ا و شرکت‌های دانش‌بنیان، تانکون دوره‌های آموزشی متنوعی برگزار شده است؛ از تعیین جنسیت ماهیان به روش لاپاراسکوپی، سنجش رسیدگی جنسی ماهیان خاویاری، اندازه‌گیری V.G و هورمون‌تراپی، تا آموزش فر آوری خاویار و تکنیک‌های غواصی و ماهیگیری مسئولانه. این دوره‌ها فرصتی است برای دانشجویان و پژوهشگران تا تجربه عملی و علمی خود را در محیطی تخصصی و حرفه‌ای گسترش دهند. برگزاری همایش‌های تخصصی مانند همایش غذاهای دریایی، رهاسازی بچه‌ماهی سفید در رودخانه چمخاله و برنامه‌های علمی در هفته پژوهش با حضور پژوهشگران و پرورش‌دهندگان، این مرکز را به مرجع علمی و عملی شیلات کشور تبدیل کرده است.

■ کاهش وابستگی به شه‌ریه با تجاری‌سازی پژوهش

همان‌طور که پیش‌تر گفته شد دانشگاه آزاد اسلامی واحد لاهیجان، نخستین دانشگاه غیردولتی شیلاتی کشور و سومین مرکز دانشگاهی این حوزه پس از دانشگاه‌های تهران و گرگان است که سال ۱۳۶۸ نخستین گروه دانشجویان مهندسی شیلات، همراه با رشته‌های میکروبیولوژی و ریاضی، وارد این واحد شدند این تلاش‌ها در طول سه دهه گذشته به جایی رسیده است که در تیرماه ۱۴۰۱ در هفتمین همایش «روز ملی خاویار ایرانی»، دانشگاه آزاد لاهیجان به عنوان تنها مرکز دانشگاهی حاضر در همایش، موفق به دریافت لوح سپاس و تندیس ویژه شد. اما مسیر این واحد دانشگاهی تنها به تولید خاویار ختم نمی‌شود. امروز، لاهیجان گام تازه‌ای به سوی بیوتکنولوژی برداشته است. آمارها نشان می‌دهد که تنها ۴۰ درصد ماهیان خاویاری را گوشت تشکیل می‌دهد و نزدیک به ۶۰ درصد باقی مانده شامل پوست، روده، سر و باله به عنوان ضایعات دور ریخته می‌شود. مأموریت جدید دانشگاه استفاده از همین دورریزهاست؛ حرکتی که می‌تواند ضایعات را به چرخه تولید بازگرداند و به منبعی تازه برای اقتصاد و درآمدزایی دانشگاه تبدیل شود. واحد لاهیجان دانشگاه آزاد اسلامی همچنین با تمرکز بر پژوهش و پرورش ماهیان خاویاری، دستاوردهای چشمگیری در حوزه شیلات به ثبت رسانده است. مهم‌ترین این دستاوردها، توسعه بیونر ماتیک پرورش ماهیان خاویاری و استحصال خاویار با کاربردهای پزشکی، آرایشی و بهداشتی است. این موفقیت نشان‌دهنده هم‌افزایی علم و فناوری در این مرکز است که فراتر از یک واحد آموزشی عمل می‌کند.

در کنار فعالیت‌های پژوهشی، واحد لاهیجان توانسته است درآمد غیرشهریه‌ای قابل توجهی از فروش گوشت و خاویار تولیدی تأمین کند.

آگهی مزایده عمومی

دانشگاه آزاد اسلامی واحد یادگار امام خمینی (ره) شهری در نظر دارد نسبت به برگزاری مزایده عمومی جهت اجاره محل سالن های ورزشی خود، شامل: مجتمع دانشگاهی یادگار امام خمینی (ره) (ساکن امام علی ع)، شیخ صدوق و جنت آباد) به اشخاص حقیقی یا حقوقی واجد شرایط، به صورت اجاره واکدار نماید.

- از اشخاص حقیقی یا حقوقی دعوت به عمل می آید از تاریخ درج این آگهی به مدت ۱۰ روز کاری با ارائه فیش واریزی به مبلغ ۲/۰۰۰/۰۰۰ ریال (غیر قابل استرداد) به شماره حساب (۰۱۰۸۲۱۰۸۲۱۰۰۹) شماره شبای ۰۰۹-۸۲۱۰-۸۲۱۰-۰۱۰-۰۰۰۰۰۰۰۰-۰۱۷-۴۲-۰۱ IR نزد بانک ملی شعبه دانشگاه یادگار امام (ره) به نام دانشگاه آزاد اسلامی واحد یادگام امام خمینی (ره) شهری به همراه کارت شناسایی معتبر برای خرید (دریافت) اسناد مزایده در ساعات اداری به نشانی: تهران بزرگراه خلیج فارس روبه روی حرم مطهر امام خمینی (ره) مجمع دانشگاهی آزاد اسلامی واحد یادگار امام خمینی (ره) شهری- ساختمان اداری - طبقه همکف- خیبرخاکه (تلفن تماس: ۰۲۱۵۵۲۲۹۳۱۳) مراجعه نمایند.
- مهلت دریافت اسناد مزایده و همچنین تحویل پاکت های اسناد مزایده ۱۰ روز کاری از تاریخ انتشار آگهی می باشد.
- هزینه درج آگهی در روزنامه ها به عهده برنده مزایده می باشد.
- مزایده گذار در رد یا قبول پیشنهادات دارای اختیار تام می باشد.
- سایر شرایط در اسناد مزایده درج گردیده است.